

YANNIS KONSTANTINIDIS

22
CHANTS ET DANSES
DU DODECANESE

Pour le piano

CAHIER 1

WORKS OF
GREEK
COMPOSERS

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΙΟΥ-ΝΑΚΑΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

22

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΚΑΙ ΧΟΡΟΙ
ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ

ΤΕΥΧΟΣ 1

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Κ. ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΙΟΥ - Χ. ΝΑΚΑΣ
ΣΤΟΑ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ (ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 39) ΤΗΛ. 3221786

Εικόνα εξωφύλλου: Πίνακας του Σ. Μηλιάδη

Κάθε αντίτυπο έχει την υπογραφή
Ελ. Κων/νίδη - Ι. Γώγου

© Copyright 1993 by C. PAPAGRIGORIOU-H. NAKAS Co
39, Panepistimiou str., 105 64 ATHENS-GREECE
All Rights reserved International Copyright secured

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ (1903–1984)

Ο Γιάννης Κωνσταντινίδης γεννήθηκε στη Σμύρνη στις 21 Αυγούστου 1903. Γόνος εύπορης αστικής οικογένειας, ήρθε από μικρός σ' επαφή με τη μουσική μέσα στο έντονο κοσμοπολίτικο περιβάλλον της μικρασιατικής μητρόπολης. Πήρε τα πρώτα μαθήματα αρμονίας από τον Δημοσθένη Μιλανάκη, έναν από τους σημαντικότερους εμψυχωτές της μουσικής ζωής στη Σμύρνη. Την ίδια εποχή ήρθε σε πρώτη επαφή και με τη δημοτική μουσική, ακούγοντας να τραγουδούν οι υπηρέτριες του σπιτιού ή οι καπνεργάτριες σε διάφορες εκδρομές της οικογένειας στα προάστια της Σμύρνης και στα παράλια της Μικράς Ασίας. Οι έντονες αυτές παιδικές μνήμες στάθηκαν πηγή έμπνευσης για πολλά από τα έργα που έγραψε αργότερα.

Τις παραμονές της Μικρασιατικής Καταστροφής ο Κωνσταντινίδης (19 χρονών τότε και κάτω από περιπετειώδεις συνθήκες) εγκατέλειψε τη Σμύρνη καταφεύγοντας στη Γερμανία για ανώτερες μουσικές σπουδές. Έως το 1930, που έμεινε στο Βερολίνο, σπούδασε (1923-1926) αρμονία, αντίστιξη, φούγκα και σύνθεση με τον ρωσικής καταγωγής Πάουλ ή Πάβελ Φεοντόροβιτς Γιούν, πιάνο με τον Καρλ Ρέσλερ, ενορχήστρωση και διεύθυνση ορχήστρας με τον Κουρτ Βάιλ. Το διάστημα αυτό ήρθε σε επαφή και μ' άλλον έναν Έλληνα συνθέτη που σπούδαζε στο Βερολίνο, τον Νίκο Σκαλκώτα. Μια βαθιά εκτίμηση και φιλία αναπτύχθηκε μεταξύ τους, έπαιζαν συχνά μαζί μουσική, αντήλασαν απόψεις για τη σύνθεση. Η έντονη καλλιτεχνική κίνηση του Βερολίνου του Μεσοπολέμου χάρισε στον νεαρό Κωνσταντινίδη μοναδικά μουσικά ακούσματα και πλούσιες εμπειρίες, ειδικότερα από την εποχή που αναγκάστηκε να εργαστεί ως πιανίστας σε καμπαρέ, σε θέατρα, στο βουβό κινηματογράφο και στον ραδιοφωνικό σταθμό, καθώς η οικογένειά του έχασε την περιουσία της με την Καταστροφή και έπρεπε να εξασφαλίσει μόνος του τα απαραίτητα για τις σπουδές του.

Το 1927 παρουσίασε, με το ψευδώνυμο *Costa Dorres*, στο κρατικό θέατρο του Stralsund το πρώτο του έργο, την όπερα *Der Liebesbazillus* (Το μικρόβιο της αγάπης), που γνώρισε μεγάλη επιτυχία κι απέσπασε επαινετικές κριτικές. Όμως στο Βερολίνο είχαν είδη αρχίσει να κάνουν την απειλητική τους εμφάνιση τα πρώτα σημεία του ναζισμού. Έτσι, το φθινόπωρο του 1931 επέστρεψε οριστικά στην Αθήνα, όπου λόγω βιοποριστικοί τον ανάγκασαν να ασχοληθεί κυρίως με το μουσικό θέατρο και το τραγούδι, κάνοντας μια πετυχημένη καριέρα ως Κώστας Γιαννίδης (αναστροφή του ονόματός του, ώστε να μην τον συγχέουν μ' έναν άλλο δημοφιλή την εποχή εκείνη συνθέτη, τον Γρηγόρη Κωνσταντινίδη).

Είναι γεγονός ότι η δημοτικότητα του "Κώστα Γιαννίδη" άφησε συχνά στο περιθώριο τον Γιάννη Κωνσταντινίδη, που συνέχιζε αθόρυβα κι επιμελημένα το έργο του στο χώρο της έντεχνης μουσικής δημιουργίας. Όμως ουδέποτε υπήρξε ένας διχασμένος συνθέτης, δεν αντιμετώπισε πρόβλημα εσωτερικής σύγκρουσης ή επιλογής ανάμεσα στην έντεχνη και στην "ελαφρά" μουσική. Υπηρέτησε και τις δύο με την ίδια συνέπεια, γνώση και έμπνευση, για ν' αναδειχθεί σε κορυφαίο συνθέτη και στα δύο είδη.

Τα έργα του Γιάννη Κωνσταντινίδη

Στον χώρο της Εθνικής Μουσικής Σχολής το μικρό σε όγκο αλλά πλούσιο σε περιεχόμενο έργο του Γιάννη Κωνσταντινίδη τον τοποθετεί σε μίαν από τις πρώτες θέσεις. Στήριξε όλες του τις συνθέσεις στο ελληνικό δημοτικό τραγούδι, που τόσο πολύ αγάπησε αλλά και τόσο βαθιά μελέτησε. Αν και γνώριζε πολύ καλά την τεχνική του δωδεκάφθογγου συστήματος από τον θεωρητικό και απολογητή του, Γιόζεφ Ρούφερ (μαθητή και βοηθό του Σαίνμπεργκ και συγγραφέα πολλών σχετικών άρθρων και βιβλίων), δεν προσχώρησε ποτέ σε πιο σύγχρονες τεχνικές γραφής.

Σεμνός, ακριβής και λακωνικός στην έκφρασή του –στους αντίποδες της πληθωρικότητας του Καλομοίρη– χρησιμοποιεί αυτούσιες τις λαϊκές μελωδίες, χωρίς περαιτέρω ανάπτυξη. Η μόνη επέμβαση που επιτρέπει στον εαυτό του είναι η αρμονική επεξεργασία του υλικού του, όπου βρίσκεται και το κυριότερο μυστικό της τέχνης του. Βαθύς γνώστης της ιδιαιτερότητας των "τροπικών" (modal) κλιμάκων, που χαρακτηρίζουν την ελληνική και γενικότερα την ανατολική μουσική παράδοση, σέβεται απόλυτα την τόσο ευαίσθητη –σε μίαν αρμονική ανάπτυξη– δομή των μελωδιών του.

Κυρίαρχος στα εκφραστικά του μέσα και γνωρίζοντας πολύ καλά τις τεχνικές δυνατότητες των μουσικών οργάνων που χρησιμοποιεί, δε διστάζει συχνά να επαναλάβει την ίδια μελωδία με διαφορετικά κάθε φορά ευρήματα (από το μπάσο οστινάτο ως τη διτονικότητα). Στοιχεία που χαρίζουν μία νέα εκφραστική διάσταση στο δημοτικό μέλος, χωρίς όμως να προδίδουν τη μουσική του δομή και, πάνω απ' όλα, το ιδιαίτερο μουσικό του ήθος. Με ανάλογο τρόπο υπογραμμίζει τη μελωδία, τονίζοντας τα πρωτότυπα ρυθμικά της στοιχεία, ενώ παράλληλα σε κάθε επανάληψη φροντίζει να την στολίσει με τα ποικίλα ενός λαϊκού οργανοπαίχτη.

Παρ' όλη τη γερμανική του παιδεία, ο Κωνσταντινίδης αποπνέει μια "γαλατική" ιμπρεσιονιστική –αλλά και νεοκλασική– λεπτότητα και ευαισθησία, μια διαύγεια κι έναν "περφεξιονισμό" στη μουσική του γραφή που παραπέμπουν στον Ραβέλ, συνθέτη που τόσο θαύμαζε κι αγαπούσε. Όλ' αυτά όμως φιλτραρισμένα μέσα από μια γνήσια ελληνική αίσθηση, μακριά από κάθε επιφανειακή φολκλωρική διάθεση.

Στόν Samuel Baud-Bovy

ΑΠΟ ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

22 Τραγούδια και Χοροί

ΓΙΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
(1943-46)1. *Andante sostenuto* [$\text{♩} = 50$]

I

The musical score is written for piano and consists of four systems of music. The first system begins with a piano (*p*) dynamic and a tempo marking of *Andante sostenuto* with a quarter note equal to 50 beats per minute ($\text{♩} = 50$). The second system includes the marking *dolce marc.*. The third system continues the piece. The fourth system includes the markings *piu espress.* and *ten.*. The score features various time signatures including 4/4, 2/4, 3/4, and 3/2, and includes dynamic markings such as *p*, *dolce marc.*, *piu espress.*, and *ten.*.

First system of musical notation, consisting of a treble and bass clef. The treble clef part features a melodic line with eighth and sixteenth notes, including a triplet of eighth notes. The bass clef part provides harmonic support with chords and moving lines. The key signature has one sharp (F#).

Second system of musical notation, continuing the piece. It features similar rhythmic patterns and melodic lines in both hands. The treble clef part has a more active melodic line with slurs and ties.

Third system of musical notation, marked *Rall.* (Ritardando). The tempo slows down, and the melodic lines become more spacious. The treble clef part has a prominent melodic line with a slur and a fermata at the end.

Fourth system of musical notation, marked **2. Allegretto** [$\text{♩} = 92$]. The tempo is faster than the previous section. The piece begins with a piano (*p*) dynamic. The treble clef part features a melodic line with a triplet of eighth notes.

Fifth system of musical notation, continuing the *Allegretto* section. The treble clef part has a melodic line with a slur and a fermata. The bass clef part has a rhythmic accompaniment with eighth notes.

Sixth system of musical notation, marked *Rall.* (Ritardando). The tempo slows down again. The treble clef part has a melodic line with a slur and a fermata. The bass clef part has a rhythmic accompaniment with eighth notes.

Περιεχόμενα

	Σελ.
1. Το Δυοσμαράκι (Μπο-Μποβί, Κάρπαθος 34)	6
2. Ανάμεσα Πλημύρι (Μπο-Μποβί, Ρόδος 26)	7
3. Τραγούδι του γάμου (Καστελλόριζο 4)	8
4. Τούτο το καλοκαιράκι (Ρόδος 47)	10
5. Ζερβόδεξ(ι)ος χορός (Ρόδος 96)	10
6. Σαράντα χρόνια έκαμα (Ρόδος 26)	13
7. Η Ερήνη (Τήλος 5)	14
8. Αρχαγγελίτικος σκοπός (Ρόδος 48α)	16
9. Χορευτικός σκοπός (Λέρος 6)	18
10. Τραγούδι του γάμου (Ρόδος 9β)	20
11. Σούστα (Ρόδος 95)	20